

Лариса Каленська

*Роки дитинства – це насамперед
виховання серця.*

Василь Сухомлинський

***ДРУЖБІ
НАВЧИВ КОРОП***

Збірник творів

м. Кропивницький

УДК 821.161.2(02.053.2)

ББК 84(4УКР)6я44

К17

Рецензенти: Г. Ключек, доктор філологічних наук, професор,
член спілки письменників України.

Л. Кашуба, кандидат педагогічних наук, старший
викладач кафедри дошкільної освіти КОППО
ім. Василя Сухомлинського

Каленська Л.О.

«Дружбі навчив короп». Збірник творів. – Кропивницький:
ПП «Ексклюзив-Систем», 2016. -80с.

Короткі твори, написані Ларисою Каленською, можна назвати етичними оповіданнями для дошкільників та учнів початкової школи. Вони наповнені змістом, що буквально сугерує у свідомість дитини важливі виховні смисли.

Переконані, що вихователі дитячих садків і вчителі молодших класів будуть вдячні за цю книжку, яка допоможе їм у виховній роботі.

Книга призначена і для сімейного читання та обмірковування.

ISBN 978-617-7079-48-3

**За сприянням депутата Кіровоградської
міської ради VII скликання Бойко Сергія
Вікторовича.**

© Автор, Лариса Каленська, 2016

© Художнє оформлення: Аліна Дереза,

Ольга Макаревич , 2016

ЗМІСТ

Оповідіння

Герой духу.....	5
Ми знайдемо тебе, тату.....	8
Книга добрих справ.....	12
Як Василько став джентльменом.....	14
Ромашка і троянда.....	15
Гірки цукерки.....	16
Порада.....	18
Про порятунок людства і сльози Оленки.....	20
Козацькі розваги, або Де знайти друга?.....	21
Відкладена справа.....	23
Дружбі навчив короп.....	26
Несправжня фея.....	29
Веселе свято Масляна.....	33
Пробачення.....	35
Скрипалька.....	39
Чужий двір.....	41
Розірвана «валентинка».....	43
Перший лід.....	45
Горіхова лихоманка.....	46
Кажан на ім'я «Граф Прегарний», або Як вампіри перемогли монстрів.....	51
Оса	54

Казки

Сніговий собака.....	55
Кораловий палац.....	61
Дарунки святого Миколая.....	65
Як Нехотійко став козаком.....	67
Як коти скарб знайшли.....	71
Казка-притча «Де знайти совість?».....	75

Вірші

Славте рідну мову.....	78
Кошенятко.....	79
Природа – наш дім.....	79

Головним у вихованні дітей вважаю духовність. Високі людські якості: гуманізм, патріотизм, великодушність, любов до прекрасного необхідно виховувати з раннього дитинства.

Лариса Каленська – член Кіровоградської обласної громадської організації «Центр гуманної педагогіки», літоб'єднання «Степ», ТО «Парус».

ОПОВІДАННЯ

Герої духу

За вікном шумів вітер,
йшов сніг з дощем, а в
квартирі у Іванка було
тепло і затишно.

Мама, чекаючи тата з
відрадження, пекла його
улюблений пиріг.

– Сину, треба на обід
запросити Матвія, – ска-
зала вона Іванкові.

– Бабуся його в лікарні,
а мама працює й у неділю.
Ви ж друзі, то разом

швидше уроки вивчите, пограєтесь.

– Вірно, мамо, – зрадів Іванко.

Він поспішив до друга, який жив з ним в
одному під'їзді.

Матвій, відчинивши двері, сказав:

– Заходь швидше, фільм по телевізору йде
цікавий, про золотошукачів в Америці.

Хлопці із захопленням дивились, як двоє
друзів, долаючи труднощі – холод, голод, ворогів
– добували золото. У фіналі фільму щасливі
золотошукачі їхали верхи на конях прерією з
мішечками повними золота.

– Нам би такими героями стати! - вигукнув Матвій.

– Так, – погодився Іванко.

Прийшовши в квартиру до Іванка, хлопці швидко пообідали, вивчили уроки, а потім почали гратись в «золотошукачів».

Увечері приїхав тато, зайшов у кімнату до хлопців. Поцікавився:

– Чим, друзі, займались сьогодні?

– Ми дивились цікавий пригодницький фільм, - сказав Іванко.

Хлопці наперебій переповіли татові сюжет фільму.

– Мріємо такими стати, – сказав Іванко.

– Справжніми героями: мужніми, відважними, багатими, – підтвердив Матвій.

– Не згоден я з вами, друзі. Справжні герої не про свої інтереси дбають, а за інтереси народу борються. Щоб ви це зрозуміли – поїдемо у суботу до мого побратима в місто Канів.

Хлопці з нетерпінням чекали суботи.

У Каневі вони зустрілись з другом тата – енергійним високим чоловіком. Він міцно обійняв батька, познайомився з хлопцями. І всі разом пішли до комплексу Шевченківського національного заповідника.

У музеї Тараса Шевченка вони роздивлялися чудові картини, намальовані ним, слухали його твори.

Перед очима хлопців поставали мужні

гайдамаки, палали вогні Коліївщини, відважні запорізькі козаки не шкодуючи життя, боролись із татаро-турецькими завойовниками. Хлопці заворожено слухали живе слово великого Кобзаря: «Вставайте, кайдани порвіте!»

У багатьох країнах світу встановлені пам'ятники поету.

Друзі зрозуміли: Тарас Шевченко – герой духу, символ всіх, хто бореться за свою гідність.

– Ми теж з тобою, Геннадію, – сказав друг батька, – долучилися до справи, яку розпочали діди-прадіди, до боротьби за українську державність. Пліч-о-пліч стояли на Майдані, а після Революції гідності відразу вирушили на фронт – захищати Україну від сепаратистів. У поезії Шевченка ми черпали силу і надію.

У Каневі височить над Дніпром могила поета. Тут виконаний його заповіт:

«Щоб лани широкополі,
І Дніпро, і кручі,
Було видно, було чути,
Як реве ревучий».

Разом із багатьма людьми вони піднялись на Тарасову гору, відчуваючи, що це духовна вершина нашого народу.

Хлопці стояли на горі окрилені, горді, що вони – українці, нащадки славного генія, палкого борця за правду і волю.

Ми знайдемо тебе, тату

Максим саяв від гордості за свого батька, якого їхня вчителька, дізнавшись, що він прийшов у відпустку, запросила виступити перед школярами. Учні третього класу з цікавістю розглядали міцного, у військовій формі, загорілого з ясними очима чоловіка. Діти наперебій задавали питання:

– Як проходить час в зоні АТО?

– Що ви думаєте, коли йдете в бій?

– Ціною життя найкращих синів України ми виборюємо право нації на світле майбутнє, почав розповідь Сергій Миколайович.

– Час у зоні АТО пливе по-іншому, ніби відчувається особливий позачасовий вимір. Коли ми йдемо у бій з ворогом, то часто згадуємо вправного воїна Святослава Хороброго, славного батька Хмеля, повстанців Холодного Яру, вояків УПА. Подумки просимо у них благословення та мужності.

Це ще одне випробування, яке має довести силу нашої нації.

– За що ви отримали державну нагороду? – задав питання, яке цікавило всіх учнів, Євген.

– Практично кожного дня нашим хлопцям доводиться виїжджати на спецзавдання. Нещодавно ми з товаришем ходили в розвідку і захопили одного сепаратиста, який розповів нам, що на одному блокпості значно більше бойовиків,

ніж про це було відомо нашому керівництву. Оскільки точка виявилась надто добре укріпленою, то ми просто обійшли цей блокпост. Заїхали з боку села, зачистили його і вийшли в тил, таким чином отримали перевагу і відбили позицію.

За цю та інші військові операції я отримав нагороду.

– А Ви не боїтесь іти в атаку? – запитала Даша.

– Немає коли думати про страх, бо треба воювати. До боротьби з окупантами веде відповідальність за свою Батьківщину. А це – вище за страх, – відповів Сергій Миколайович

– Ви знову поїдете в зону АТО? – запитав Віталік.

– Нам дали десять днів відпустки. Дома зустрічали нас, як героїв. Я готовий до нових випробувань. Зараз треба зробити все для того, аби очистити землю від ворога. Хто, як не ми? – сказав боєць.

Школярі вручили квіти герою, довго аплодували.

Тільки Влад сидів в залі сумний, його батько теж воював і зник безвісти в зоні АТО.

Хлопець по-хорошому заздрих своєму товаришу.

Після занять, коли вони разом ішли додому, Влад відкрив йому свою таємницю:

Через тиждень, коли почнуться канікули, він скаже мамі ніби, разом з Максимом поїде в гості до його бабусі, а сам відправиться в Донецьк і знайде батька.

– Я поїду з тобою, вдвох швидше його знайдемо, – сказав Максим.

– Зараз підемо до мене додому, перемалюємо мапу, яка є у мого тата, побачимо, як краще потрапити в Донецьк.

Двері квартири відкрила бабуся:

– Ідіть до столу, хлопці, обідати.

– Ніколи нам, – відказали друзі.

Хлопці перемальовували мапу, міркуючи як добратися до Донецька.

– Потягом проїхати ми не зможемо – білети продають по паспорту, та й на станції багато поліції, – сказав Максим.

– Поїдемо автобусом. Гроші і все необхідне на дорогу я зібрав, якщо виникне потреба, підемо пішки, – відказав Влад.

Несподівано до кімнати зайшов тато.

Він поцікавився у хлопців, навіщо вони перемальовують мапу?

Не повірив незв'язним поясненням.

– Добре, розповім правду, – вирішив Влад.

– Дядьку Сергію, ви скоро знову поїдете в зону АТО, візьміть нас із собою. Мені потрібно знайти тата, – з надією в голосі попрохав Влад.

- Зрозумійте, хлопці, там іде страшна війна! Ворог добре озброєний, обстрілює «Градами», закладає міни і ставить розтяжки. Цивільне населення виїжджає звідти. Та я тобі обіцяю, Влад, звернутися до бойових побратимів, волонтерів. Разом знайдемо твого батька, допоможемо. Не втрачай надію!

Влад сидів мовчки, опустивши голову.

– Подумай, як би батько поставився до твоєї ідеї? Мабуть, він, так як і я Максиму, дав би тобі наказ допомагати мамі, добре вчитися.

Влад підняв голову і з хвилюванням в голосі запитав:

– Хто переможе в цій війні?

– Перемога буде за нами! – упевнено відповів Сергій Миколайович.

Книга добрих справ

Дуже хотілося Денису, щоб про нього написали в «Книзі добрих справ», яка стояла на полиці в роздягальні. Цю книгу на початку навчального року діти старшої групи дитячого садка виготовили самостійно, гарно прикрасивши орнаментом.

Відтоді минуло кілька місяців, а вже зроблено багато хорошого... Тато Сашка відремонтував усі шафи в роздягальні. Брат Лесі, якого вихователька попросила перекопати клумбу їхньої групи, так захопився роботою, що перекопав і клумби сусідніх груп. Даша після прогулянки побачила на рукаві маленьке сонечко, звернулася до виховательки з проханням віднести його в квітник. Усі разом випустили його у дворі.

Сергій із татом, коли їздив у село до бабусі, зробив солом'яного бичка – як у відомій казці – і подарував його дітям молодшої групи.

Про ці добрі справи дітей і дорослих записали в книгу. Денис теж хотів зробити хорошу справу.

На прогулянці Денис побачив, як Михайло залишив свою іграшкову машину під кленом. Піднявся вітер, посипалося листя, прикрило

машинку. «Потрібно віддати Михайлику машинку, поки її зовсім не засипало листям», – подумав Денис, але вчинив інакше. Поглянувши навколо і переконавшись, що за ним ніхто не спостерігає, він засипав листям машинку так, що її зовсім не стало видно.

Час прогулянки збіг. Діти стали збирати іграшки. Михайло кілька разів оббіг майданчик у пошуках машинки. На допомогу йому прийшли друзі. Шукали діти скрізь: за кущами, на сусідньому майданчику. Лише Денис стояв осторонь. Вихователька запитала:

– А ти чому не допомагаєш?

Тоді Денис підбіг до дерева, розкидав листя. Як фокусник в цирку, дістав машинку. Михайло зрадів, подякував йому. А вихователька похитала головою...

Згодом Денис підійшов до виховательки і нагадав про свій вчинок.

– Те, що ти віддав машинку – добре, – відповіла Лариса Олександрівна.

Але в «Книгу добрих справ» чомусь нічого не записала...

Як Василько став джентльменом

У дитячому садку на занятті Василько не слухав розповіді виховательки про джентльменів, які й дівчатам поступаються місцем у транспорті, і пропускають їх уперед, і одяг подають. Може, вони є в далекій Англії, а серед своїх друзів Василько таких не бачив. Та й сам таким не збирається бути. Коли вихователька повернулася до дошки, хлопчик смикнув за косичку свою сусідку Віку, відібрав у неї олівця. Чесно кажучи, йому подобалася ця білява, з довгими косами дівчинка і таким чином він виявляв їй симпатію.

У неділю мама відпустила Василька самого погратися на подвір'ї. Був гарний зимовий день. Навкруги все біле блищить на сонці. І хлопчику так захотілося скуштувати пухкого, наче солодка вата, снігу. Глянувши, чи мама не спостерігає за ним із вікна, Василько став їсти сніг. Та вже наступного дня захворів. Лікар, якого викликала мама, подивився горло і відразу запитав:

– Мабуть, снігу поїв?

Василько почервонів.

Сумно лежати цілий день у ліжку. Хоч би хто з друзів прийшов! Невже всі про нього забули?..

Йому було видно з вікна, як хлопці весело грають у сніжки, ліплять снігову бабу. Та раптом – дзвінок у двері. З пакунком великих апельсинів зайшла Віка.

Вона розповіла про друзів із дитячого садка.

Разом з'їли апельсин. Настрій у хлопчика став чудовим і навіть горло вже не так боліло.

Коли після хвороби Василько прийшов у дитсадок, його ніби підмінили. Він перестав ображати дівчаток, ділився з ними іграшками, пропускав їх уперед. На свій день народження він приніс коробку цукерок і в першу чергу пригостив дівчат. У дитячому садку Василька стали називати справжнім джентльменом.

Ромашка і троянда

Сьогодні особливий день. У дитячому садку – святковий ранок. Група прикрашена різнокольоровими кульками, на кухні печуть святковий пиріг. Діти радісні, у всіх піднесений настрій. У центрі уваги – Марина. Дівчатка обступили її і захоплено розглядають гарне червоне пишне довге плаття. Марина всіх попереджає, щоб до неї ніхто не торкався, оскільки сукня взята на прокат і коштує дорого. Подруги із заздрістю вигукують:

– Ти сьогодні – як справжня королева!

Так, саме гордою величною королевою відчуває себе Марина. Ходить повільно, зверхньо дивиться на інших дівчаток, на простеньке світле платтячко Тані. Мала королева зупиняється біля одноклассниці і каже:

– У тебе, Тетяно, не гарне плаття.

Таня прикусила губу, щоб не заплакати. Пригадала, як удома весело крутилася біля

дзеркала в пошитому бабусею платті, дякувала їй.
Мама світилася щастям:

– Красива ти у нас, доню, як квіточка.

Таня тихо відповіла:

– Моє плаття теж гарне.

Сердиті дівчата стояли одна проти одної. До них підійшли хлопчики і порадили:

– А ви побийтеся! Хто переможе, в тієї плаття краще.

– Битися в такому вбранні! – обурилася Марина. – Запитаємо краще у виховательки. Вихователька, вислухавши дівчаток, розсудила:

– Всі ви сьогодні святково одягнені. Маринка в своєму червоному платті нагадує пишну троянду, а Тетянка - білу ромашку. Всі ви найкращі.

Тетянка вдячно посміхнулася.

А через кілька хвилин, забувши про всі неприємності, діти весело танцювали в залі. Щасливі рідні й близькі милувалися ними.

Гірки цукерки

Руслан приніс у дитячий садок пакет цукерок – різнокольорових льодяників. Після сніданку він пригощав ними всіх дітей, лише Сергію не дав жодної цукерки, адже вчора хлопчики побилися. Все почалося з того, що Руслан з дівчатками під час прогулянки зробили з піску казковий палац: гарний, із підземними ходами, баштами. Дівчатка

зібрали листя і посадили біля палацу сад. Уся група зібралася і милувалася палацом і садом.

«Я не гірший за Руслана, всіх здивую, – вирішив Сергій, – перестрибну через палац». Хлопчик розігнався і впав прямо на палац, поламавши і його, і сад. Руслан накинувся на Сергія з кулаками. Дівчатка підняли галас. Вихователька розборонила сердитих розчервонілих хлопчиків. Це було вчора, але і сьогодні Руслан сердито дивиться на Сергія.

І все-таки Сергій вирішив поласувати його цукерками. Він простежив, як Руслан відніс у роздягальню цукерки, які залишилися. Через деякий час Сергій вийшов у роздягальню, відкрив шафку Руслана, дістав цукерки і почав їх їсти.

Раптом хлопчик відчув на собі чийсь погляд. Обернувся і побачив здивовану виховательку. Він відразу уявив, як зараз перед усією групою будуть

обговорювати його вчинок, соромити його.

Сергій, стояв із повним ротом, опустивши голову, і не міг проковтнути цукерки. Він ладен був провалитися крізь землю. Вихователька несподівано посміхнулася і запитала:

– Ну як, солодкі цукерки?

Нарешті, проковтнувши цукерки, Сергій тихо відповів:

– Ні, вони гіркі.

Порада

Оля і Віка – подружки, разом ходять у дитячий садок. Віка любить вигадувати різні розваги, Олі цікаво з такою жвавою дівчинкою.

Одного дня в роздягальні, коли діти збиралися на прогулянку, Віка порадила Олі сховатися в шафу для одягу.

– Всі тебе шукатимуть, хвилюватимуться за тебе.

А як зрадіють, коли знайдуть! – тихенько прошепотіла Віка.

Коли вихователька нахилилася, щоб допомогти Сергію зав'язати шнурки на черевиках, Оля сховалась у шафу.

Сидіти в темряві було страшно, але вона терпіла. «Чому мене так довго ніхто не шукає?» –

дивувалася дівчинка. Раптом вона почула голос тата, який прийшов забрати її додому:

– Добрий вечір! Де моя Оля?

– Напевно, в ігровій кімнаті, забула щось і пішла забрати, – відповіла вихователька.

Згодом дівчинка почула схвильований голос тата:

– Її тут немає!

Оля задумалася: «Що ж тепер мені робити? Не вийду з шафи, бо тато сваритиме».

Потім вона почула схвильований голос виховательки:

– Невже тиха, слухняна Оля сама вийшла на ділянку? Зараз підемо її шукати.

Зашуміли діти:

– Де Оля?

Сльози виступили у дівчинки на очах. З криком:

– Я тут! вона вискочила з шафи.

Всі зраділи. А тато запитав:

– Чому ти там сховалася?

– Це мені порадила Віка, – почала виправдовуватись Оля.

Але тато перебив її:

– Як ти гадаєш: чи правильно ти вчинила?

Що ж відповіла дівчинка татові?

Про порятунок людства і сльози Оленки

Уранці щасливий Назар поспішав до дитячого садочка. Нарешті мама купила йому іграшкових черепашок-ніндзя, про яких він так давно мріяв. У дитячому саду хлопчик дістав із рюкзака черепашок і розклав їх на килимку. Сидів він, думав, як перемогти негідника Шредера. Важко це зробити чотирьом товаришам.

Ось якби і він, Назар, став черепашкою-ніндзя! Він знає, як урятувати людство, а ще – красуню Оленку, яка, ні про що не підозрюючи, сидить за столом і складає картину з пазлів. Назар зробить пастку і, ставши черепашкою ніндзя, заманить туди Шредера. Коли лиходій буде у пастці, на допомогу Назарові прийдуть четверо товаришів.

Хлопчик так захопився спорудженням пастки, що не почув, як до нього підійшла Оленка. Дівчинка попросила:

– Назаре, допоможи мені скласти картину з пазлів.

І це в такий важливий момент!

– Відчепися, дівча! – прикрикнув на неї Назар.

Оленка, закривши обличчя руками, гірко заплакала.

До них підійшла вихователька і поцікавилася:

– Що сталося?

Назар знизав плечима:

– Не бив я Олену. Пальцем до неї не торкався.
Не розумію, чому вона плаче?

Козацькі розваги, або Де знайти друга?

Весело пройшли вихідні дні. В понеділок Тарасу, учневі першого класу, не хотілося йти до школи. Він із сумом дивився у вікно. Там, під яблунею, стояв красивий намет, який вони разом із татом поставили в ці сонячні травневі дні. У ньому приємно складати трансформера, грати солдатиками у війну. Як справжній бойовий командир Тарас продумував плани нападу, оборони. Інколи в намет просовував свою мордочку пес Бобик. Цікаво йому, кому Тарасик віддає команди: «Вперед! Наступаємо! Ура!»

«Що б придумати таке, аби залишитися вдома з бабусею?» – подумав Тарас. Хлопчик розтирав кулачком сухі очі і скаржився:

– Не піду в школу. Діти мене ображають!

Тато, поглянувши на міцного, енергійного сина, сказав:

– Який із тебе козак виросте? Якщо тебе хтось ображає, то умій постояти за себе.

З цього дня Тарас став задерикуватим та хвалькуватим. Щодня у нього знаходилися причини для бійки. На перерві Валя, бігла мимо Тараса, і зачепила його книжкою. З кулаками накинувся на неї хлопчик. Андрій, який стояв поряд, заступився за дівчинку. Так і йому дісталося.

Вчителька запитала:

– Чому ти сваришся з однокласниками?

Тарас зухвало відповів:

– Я козаком хочу бути, а не боягузом.

І сумно додав:

–Тільки чомусь зі мною ніхто дружити не хоче.

Вирішила вчителька провести розвагу «Козацькі ігри». Заздалегідь стали готуватися. Прочитали діти оповідання про героїв Запорізької Січі. Як зачарований слухав Тарас розповіді про військові подвиги, міцну дружбу. «Так ось які незвичайні воїни-козаки. Як вони цінували дружбу!» Він і приказку вивчив: «Сам погибай, а товариша визволяй». Шкода, що немає у нього друга-побратима, він би не залишив його в біді. «Де б знайти друга?» – думав хлопчик.

Учні запросили на змагання дітей із

сусіднього класу. Тарас удома постійно тренувався, хоча й хвилювався: раптом не візьмуть мене в загін «Відважних»?» Командиром цього загону обрали Андрія.

Тарас підійшов до нього.

– А мене в загін візьмете? Я не підведу.

Замислився Андрій. Не дуже хотілося брати йому в загін забіяку Тараса. Та як відмовити йому, коли видно по очах, що хвилюється?

– Візьмемо, – коротко відповів Андрій.

Змагання пройшли цікаво і весело, здружили дітей обох класів. А у вихідні дні Тарас запросив Андрія в гості, показав йому намет. Разом погралися вони солдатиками. З'ясувалося, що мрія у них одна – стати козаками. Тарас радів, адже він, нарешті, знайшов друга.

Відкладена справа

Вигуками «Ура!» другокласники зустріли повідомлення вчительки про те, що після вихідних днів вони поїдуть вітати рятівників із їхнім

професійним святом.

Дмитро радів із усіма, що знову, як під час колишньої екскурсії в аварійно-рятувальну частину, він зможе роздивлятися великі машини з різними пристроями для гасіння пожежі, слухати розповіді рятувальників.

Учителька роздала дітям вірші, аби вони вивчили їх у вихідні дні.

В суботу Дмитро вирішив, що відпочине, а вірша вивчить потім – у неділю. Зранку наступного дня разом із татом вони повели на прогулянку песика Марса і вчили його виконувати різні команди. Коли повернулися додому, хлопчик вирішив учити вірша, та тут його погукала сестра:

– Дмитрику, йди дивитися цікавий мультфільм по телевізору.

«Подивлюсь, а потім обов'язково вивчу вірша», – вирішив хлопчик. Аж тут друзі покликали його пограти у футбол. Одягаючись, Дмитро сказав мамі, що гра з хлопцями з сусіднього двору дуже важлива. Він підвести друзів не може, а вірша вивчить пізніше - ввечері.

Повернувся втомлений, голодний. Повечерявши, кілька разів сонний прочитав вірша. Вранці, збираючись у школу, розповідав його з допомогою мамі.

Перед екскурсією вчителька перевірила, як діти вивчили вірші. Всі учні декламували, як дзвіночки, тільки Дмитро погано розповідав,

збивався. Хлопчику було соромно, вчительці він сказав, що у вихідні в нього боліли голова і живіт.

– Якщо ти не здоровий, їхати тобі в аварійно-рятувальну частину не можна, залишайся в сусідньому класі, – вирішила вчителька.

Сумно спостерігав Дмитро з вікна, як веселі, гарно вбрані, з букетами квітів діти сідали в автобус. Він сам себе запитував: «Чому я не вивчив вірша? Навіщо придумав, що захворів?»

Вночі Дмитру приснився сон, ніби він у бабусиному садку виліз на високу стару грушу, щоб із самої верхівки нарвати соковитих золотих плодів. Коли тягнувся за ними, під ногами почала тріщати гілка, на якій він стояв, тому він обхопив стовбур і повис на ньому. Закричав:

– Допоможіть, упаду!

Прибігла бабуся, сплеснула в долоні:

– Що ж робити? Треба рятівників викликати!

Подзвонила, а їй відповідають:

– Приїдемо, допоможемо, але потім, зараз фільм по телевізору цікавий.

У Дмитра руки терпнуть, ноги заніміли. Знову бабуся телефонує, просить швидше їхати. Рятівники відповідають:

– Зачекайте зараз у нас важливий футбольний матч із рятівниками із сусіднього міста.

Хлопчик кричить:

– Бабусю, дзвони знову, сили вже закінчуються!

Вислухали рятівники бабусю, запевняють:

– Приїдемо, але потім, ось тільки поведе-
черемо, бо після гри зголодніли.

Дмитро не витримав, розтиснув пальці
онімілих рук і, неначе груша, впав на землю. Враз
прокинувся, вирішив:

– Ніколи справи не буду відкладати, одразу
робитиму!

Дружбі навчив короп

О, яка то була злива! За дощем, що лив, як із
відра, за спалахами блискавки Іринка спостерігала
з вікна бабусиної хати. На кілька теплих
серпневих днів вона приїхала з батьками в село
допомогти бабусі збирати врожай. І от маєш...

Іринці хотілося пошвидше зустрітися з
друзями – Юрком й Наталкою і піти з ними на
берег.

Скільки цікавих пригод трапилося з ними там минулого літа! Тепер на берег не пройти.

Вранці наступного дня Іринка вибігла на ганок і завмерла. Як гарно! Омиту дощем землю освітило лагідне сонечко. Повітря було свіжим і прозорим. Прибігла Наталка з новиною:

– В селі така подія! На ставку прорвало греблю, вода залила берег, можна в траві руками рибу ловити.

Діти поспішили до берега. Туди бігли з відрами і дорослі, і малі. В цей день дівчата майже нічого не зловили. Вода стояла висока. Хлопці лякали, вигукуючи: «Зараз спіймаєте жабу!» З криком дівчата вибігали на пагорб. Дорослі ж наловили багато риби.

Наступного дня Іра з Наталкою по дорозі на берег зустріли Юрка. Він розповів, що найкраще місце для риболовлі – кущі ожини, вчора він там наловив багато в'юнів. Втрюх поспішили туди. Вода трохи спала, але була холодною, та захопившись рибною ловлею, діти цього не відчували.

Наловивши в'юнів, Іра раптом побачила великого коропа, який заплутався у кущах. За мить він уже був у її відрі. Серце радісно билось: «Ось вона – рибацька удача!»

Збіглися всі діти. Штовхаючи один одного, зазирали у відро, заздрісно вигукували:

– Такого великого коропа ще ніхто не ловив! Гарний! Оце буде юшка!

– Ніякої юшки не буде, – відповіла Іра. Цей короп житиме у мене у великій балії. Я буду піклуватися про нього, годувати його хлібом, черв'яками.

Та, мабуть, таке майбутнє не радувало рибину. З силою вона махнула хвостом, відро нахилилось, і короп поплив у кущі. Діти кинулися ловити його. Спіймав рибину Юра і кинув у своє відро.

– Не зрозуміла, – насупилась Іринка, – це ж мій короп!

– Був твій, потім спіймав його я і він став моїм, – відповів Юра.

Стали сперечатись. Одні діти підтримували Іру, інші - Юру. Іра схопила ручку відра Юри і потягнула відро до себе:

– Негайно віддай! – вигукнула вона.

– Нізащо, – відповів Юра.

Вони тягнули відро кожний у свій бік. Короп знову вислизнув з відра, махнув хвостом, повернувши голову в їхній бік, і поплив у рівчак.

Шумною ватагою, обговорюючи риболовлю, діти поверталися додому. Іра з Юрою йшли мовчки. Соромно їм було за сварку.

Ввечері Іра, не звертаючи уваги на посмішки дорослих, вкотре розповідала і показувала, якого величезного коропа вона спіймала.

Вночі їй приснився сон. Стоїть вона біля ставка, в воді квітнуть білим цвітом водорості. Підпливає до неї короп і говорить:

– Подивись, як гарно в ставку. Тут мені затишно, я маю багато друзів. Ти теж дорожи дружбою.

Вранці Іра прокинулася з твердим наміром помиритися з Юрою. Цілий день вона допомагала бабусі: прибирала в хаті, збирала помідори на городі. Ввечері Іра поспішила на край вулиці, де біля старої акації збиралися діти. Здалеку вона побачила Юру, підбігла до нього з словами:

– Давай помиримось!

Юра посміхнувся:

– Я теж чекав на тебе, щоб сказати те саме.

Несправжня фея

Не було в першому класі учня, якому б товариська балакуча Ліда щось не пообіцяла. Причому саме те, чого понад усе хотілось мати.

Хлопцям Ліда обіцяла подарувати футбольні м'ячі, трансформери, дівчатам – гарне вбрання, ляльки. Тим більше, що можливості купити всі ці речі, як вона запевняла, у неї є, адже її мама – директор магазину іграшок, а тато – бізнесмен.

Її подруга Оксана жила з нею в одному будинку, не раз заходила до неї в гості. Вона знала, що тата у Ліди немає і живе вона вдвох із мамою, яка працює продавцем. Не розуміла Оксана, навіщо Ліда обманює дітей і обіцяє те, чого виконати не може.

Якось на перерві, коли Оксана дістала стареньку ляльку, Ліда підбігла і сказала:

– Мені мама і бабуся купили дві майже однакові ляльки, вони подружилися, але я тобі одну подарую.

Оксана з докором подивилася на однокласницю: за роки дружби Ліда наобіцяла їй багато, але жодної обіцянки не виконала.

Після занять Оксана з Лідою, радіючи весняному сонечку, блакитному бездонному небу, зеленій траві, поверталися додому. Біля будинку, на лавці, дівчата побачили Ореста, хлопчика років п'яти, який гірко плакав. Малюк розповів дівчаткам, що знайомий хлопчик подарував йому цуцика, але мама не дозволила тримати собачку в однокімнатній квартирі. Орестові довелось віддати песика Антонові.

– Не сумуй, – заспокоїла його Ліда – можу тобі подарувати морську свинку, папугу, акваріум

для рибок, у мене вдома все це є.

Орест заспокоївся, витер очі, і сказав:

– Я давно мріяв про акваріум.

Оксана відзначила, як змінилася подруга, даючи обіцянку: її очі сяяли, на щоках палав рум'янець, настрої у неї став чудовий. Орест вигукнув:

– Ти як справжня фея!

У Оксани ж настрої зіпсувався: їй було жаль Ореста.

Наступного дня хлопчик чекав їх на тому ж місці. Він радісно повідомив, що Даша принесла йому в баночці водорості і равлика. Орест запитав:

– А де мій акваріум?

– Ми йдемо зі школи, а акваріум у мене вдома. Принесу тобі його пізніше, – відповіла Ліда.

Того дня дівчинка на ігровий майданчик не вийшла – їй не хотілося зустрічатися з Орестом.

Упертий Орест чекав Ліду й третього дня, тож дівчинка стала вмовляти Оксану щось зробити, аби вона змогла прошмигнути непоміченою в під'їзд. Робити цього Оксані не хотілось, але відмовити подрузі вона не змогла.

Хлопчик розповів, що в нього вже є не тільки водорості і равлик, а й маленька рибка, яку подарувала Софія, тільки їм тісно в банці. Коли Орест запитав про обіцяний акваріум, Оксана промовчала.

Згодом до Оксаниної квартири зайшла Ліда і похвалила її:

– Молодець, Оксанко, ти допомогла мені перехитрити Ореста.

Оксана сердито відповіла:

– Обманювати – некрасиво. Більше тебе виручати не буду!

Коли Ліда пішла додому, в Оксанину кімнату зайшла мама і запитала:

– Розкажи, доню, що відбувається? Чому ви з Лідою не виходите на ігровий майданчик? І настрій у тебе поганий.

Дівчинка все розповіла мамі.

– Зараз я пораджуся з татом, а завтра, після занять, зайду в школу. Все буде добре, доню, – заспокоїла та її.

Наступного дня мама прийшла до школи з великим пакунком у руках.

Обговорюючи шкільні справи, мама з Оксаною і Лідою підійшли до будинку. На дитячому майданчику вони побачили Ореста, який грався з малюками. Мама погукала хлопчика і, витягнувши з пакунка акваріум, сказала:

– Цей акваріум твій. Я вирішила допомогти дівчатам віднести тобі його додому.

Збіглися всі діти. Орест саяв від щастя і дякував не Оксаниній мамі, а Ліді. Дівчинка почервоніла і, не сказавши ні слова, тихенько пішла додому.

Тільки-но мама з Оксаною зайшли в квартиру, прибїгла Ліда. Вона простягнула Оксані ляльку:

– Візьми, я ж тобі обіцяла подарувати.

Веселе свято Масляна

Мабуть, немає такої людини, якій би не подобалося веселе ситне свято Масляна: цілий тиждень усі печуть круглі, як сонечко, млинці, пригощають один одного ними.

У третьому класі, де навчалася Ліза, вчителька запропонувала провести бесіду «Веселе свято Масляна». Вона дала завдання дітям дома написати розповіді про це свято і принести до класу млинці.

Ліза ввечері з нетерпінням чекала маму з роботи щоб разом із нею приготувати млинці. Мама прийшла з роботи втомлена. Вислухавши доньку, подивилась у холодильник і зітхнула:

– Не вийдуть у нас млинці, вдома немає ні яєць, ні молока. Візьми, доню, в школу великий пакет соку, пригостиш друзів.

Наступного дня в школу діти принесли багато млинців із сиром, варенням, медом і після бесіди

поїли їх. Наївшись, діти вишикувалися в чергу біля парти Лізи. Дівчинка, поставивши пакет із соком і стаканчики, відчула себе продавцем. Вона пригадала, що їй треба зібрати зовсім небагато грошей, аби купити ляльку. Ліза повідомила однокласникам:

– Сік продається, один стакан коштує одну гривню.

Діти від здивування замовкли, а потім обурено загомоніли:

– Чому сік продається? Млинцями ми ж тебе пригощали безплатно.

Ліза відповіла так суворо, як продавець у їхньому магазині:

– Не подобається – не купуйте.

– Діти змушені були купувати сік. Подруга Соня попрохала:

– Грошей у мене сьогодні немає, налий мені, будь ласка, безплатно.

– Не можу, – пояснила Ліза, – я усім продаю.

А потім був урок праці, на якому діти виготовляли вітальні листівки. Ліза до уроку не підготувалася: забула все необхідне вдома. Дівчинка попрохала Степана – сусіда по парті:

– Дай мені, будь ласка, білого паперу. Хлопчик, подумавши, відповів:

– Купуй. Один листок – одна гривня.

Ліза обурилася, та робити нічого. Вона заплатила і отримала папір. Дівчинці довелося

заплатити за користування клеєм Дарині, ножицями – Віктору. Однокласники охоче продавали їй різнокольоровий папір. Побачивши у Соні сріблясту паперову стрічку, дівчинка сумно сказала:

– Гарна в тебе стрічка. Тільки я не можу її купити, гроші всі витратила.

Соня подала їй стрічку і сказала:

– Бери, не треба платити.

Ліза, беручи стрічку, опустила очі.

Пробачення

Славко, учень другого класу, не раз бачив на шкільному подвір'ї гарненьку, охайно одягнену дівчинку років п'яти. Вона з бабусею приходила сюди гратися. Їй хотілося спілкуватися з дітьми, бо дитсадок, мабуть, не відвідувала. Яна, так звали дівчинку, підходила то до одного гурту дітей, то до іншого, пропонуючи пограти маленьким м'ячиком. Вдачу вона мала веселу й товариську. Подобалася дітям, особливо дівчаткам, які пригортали малу до себе, гралися з нею.

Того теплого весняного дня, після закінчення уроків, збуджені й веселі школярі вибігли на подвір'я. Вихователька групи продовженого дня, зібравши хлопців другого класу, серед яких був і Славик, перед тим, як дати футбольного м'яча, попередила:

- Будьте обережні. Не збивайте інших із ніг.

Та хіба, коли біжиш за м'ячем, думаєш про це?

Славко доганяв м'яч і краєм ока бачив дівчат, які гралися на спортмайданчику. Майнула думка: треба зупинитися. Та вирішив, що оббіжить дівчат і...не помітив калюжі. Послизнувся. Падаючи, вдарив рукою по обличчю маленьку дівчинку. Яна зойкнула. З її носа потекла кров, закривавивши білу куртку. Бабуся підняла Яну на руки. Славко підбіг до них і став вибачатися. Дівчинка гірко плакала.

«Краще б у мене потекла кров», – подумав хлопчик. Стояв знітившись і не знав, що робити. Бачив, що бабуся з дівчинкою на руках дійшли до воріт школи. Догнав і знову став вибачатися:

– Пробачте, я ж не навмисне!

Бабуся похитала головою:

– Бігати треба обережніше.

Славик повільно брів додому, тягнучи рюкзак. Мама з вікна спостерігала за сином і вирішила: «Або двійку отримав, або захворів.» І хоч він запевняв, що нічого не трапилося, не повірила. Вечеряти відмовився і поспішив у свою кімнату. Ввечері прийшов тато. Мама розповіла йому, що з сином щось не гаразд.

Батько зайшов у кімнату до сина і запитав:

– Ну, як, козаче, пройшов день? Може, тобі моя порада потрібна?

Розказати, як він ударив маленьку дівчинку? Ні, цього він робити не буде. А ось порада йому потрібна. Хлопчик запитав:

– Тату, а що б ти зробив, якби когось скривдив і тебе не пробачали?

– Пробачення треба заслужити, – відповів батько. – Ображена тобою людина повинна побачити, що ти зрозумів свою помилку, не повториш її, щиро шкодуєш про зроблене.

– А якщо ти, – допитувався Славик, – посварився з мамою і хочеш помиритися, що ти зробиш?

– Куплю букет її улюблених червоних троянд, – відповів тато. – Попрошу пробачення. І ми помиримось.

Славик уявив, як він іде до школи з букетом троянд. Ні, це не підходить. Але зробити щось приємне для дівчинки треба. «Куплю Яні гарну ляльку, дівчата люблять гратися ляльками,» – міркував Славик.

Він дістав свою шкатулку, перерахував гроші. Збирав майже рік на футбольний м'яч, та нічого, у друзів м'ячі є. У вихідний день Славик пішов до магазину іграшок. Попрохав у продавця найкращу ляльку. Сховав Барбі у ранець.

Як ніколи, Славик чекав, коли закінчаться уроки. Але коли хлопець вибіг на шкільне подвір'я, дівчинки з бабусею не було. Сумний повернувся в клас. Побачив, як, штовхаючи одне

одного, всі однокласники зібралися біля його ранця. Перший у класі хвально і забіяка Петро, високо піднявши Барбі, сміявся і кричав:

– Славко грається ляльками, як дівчинка!

Славик підбіг до Петра, вихопив ляльку.

– Мені вона потрібна не для гри. Я приніс її для Яни, яку скривдив, – пояснив усім. – Шкода, що її немає. А соромно повинно бути тобі, що риєшся в чужому ранці.

Загомонів увесь клас, згадуючи, що після сумної події Яна на шкільному подвір'ї не з'являлася. Діти обговорювали, як знайти дівчинку. Всі в класі вирішили допомогти Славику. Міркували: «Мабуть, вона живе недалеко від школи. Будемо шукати».

Перший день пошуків минув марно. На другий день дівчата пішли до ігрового майданчика. Славик із хлопцями вирішили шукати дівчинку по дворах. Через деякий час хлопці побачили, що до них поспішають дівчата з криком:

– Знайшли, знайшли!

Першим біг Славик, а за ним – усі учні його класу. Яна гралася в пісочниці. Здивовано дивилася на школярів, які обступили її. Славко простягнув ляльку:

– Це тобі.

Дівчинка взяла ляльку і посміхнулась:

– Я саме про таку мріяла.

Славик, підбадьорений її усмішкою, продовжив:

– Пробач мені. Я дуже шкодую.

Яна відповіла:

– Я тебе давно пробачила.

На душі у Славіка стало легко і радісно. Він і його друзі почувалися щасливими.

Скрипалька

Під час шкільного концерту на кілька хвилин діти в залі замовкли і з цікавістю розглядали скрипальку – ученицю першого класу Лесю Ткаченко.

Серйозна, в довгій темно-синій оксамитовій сукні, яка так пасувала до світлого хвилястого волосся, вона була дуже гарною.

Сашко, як зачарований, дивився на дівчинку ніби вперше побачив свою сусідку по парті й будинку. Хлопцю не вірилося, що з нею бігав на перерві шкільними коридорами, грався на підвір'ї.

Леся підняла смичок – і полилася сумна мелодія, яку через шум у залі було погано чути. Саша бачив, як старається і хвилюється дівчина, її настрій передався йому, тому так здивувала та

обурила поведінка дітей у залі. Вони слухали музику неуважно. Хлопці другого класу за його спиною сміялися так, ніби Леся розповідала гумореску.

– Негайно замовкніть! – повернувшись до них, вигукнув Саша. – Ви ж заважаєте!

– Ти щось сказав, малий? – відповіли хлопці.

– Мабуть, це ти їй скрипку носиш? Може, й сам на скрипочці граєш? – глузували і сміялися хлопці.

До них підійшла вчителька і суворо запитала:

– Що тут відбувається? Не заважайте виступу артистки!

Незважаючи на шум, дівчинка впевнено дограла твір. Після концерту Саша підійшов до Лесі, запропонував:

– Давай допоможу нести скрипку.

– Тримай, – байдуже віддала скрипку дівчина. Більше виступати на концертах не буду, бо моя гра нікому не сподобалася.

– Що ти! – став переконувати її Саша – Мені дуже сподобалась. Якщо ж комусь не цікава гра на скрипці, то мені їх жаль, бо граєш ти гарно. Я теж вирішив ходити з тобою до музичної школи вчитися грати на скрипці.

– Правда?! – зраділа і посміхнулася Леся.

Чужий двір

Чудова пора – літні канікули. Радісний Павлик, тримаючи в руках новенький футбольний м'яч, який йому подарував тато за успішне закінчення другого класу, вийшов у двір п'ятиповерхового будинку. День був чудовий: яскраво світило сонечко, пахло липою, як медом. Хлопчик хазяйським оком огледів дитячий майданчик і трішки засмутився. Незвично тихо було в їхньому дворі. Тільки двоє дівчат – Софійка і Настя – гралися, розклавши на лавочці іграшковий посуд і ляльок.

– Иди до нас, Павлику, грати в «сім'ю», – погукали дівчата.

– Ні, – відповів Павлик. – Я хочу з хлопцями м'ячем пограти.

– Так усі ж твої друзі роз'їхалися: Валера із

Євгеном поїхали в табір, Сергійко – в село до бабусі, – повідомили дівчата.

Нудьгуючи, Павлик бив м'ячем по стіні гаража. Краєм ока побачив хлопчика, свого ровесника, який наближався до нього. Павлик подумав: «Добре було б з ним пограти м'ячем». Незнайомець – чорнявий, синьоокий, охайно одягнений хлопчик, привітався і сказав, що його звати Тарас. Він розповів, що приїхав до бабусі на канікули, показав рукою, з якого сусіднього двору прийшов. Павлик пригадав, як нещодавно саме з цього двору двоє хлопців його прогнали: мовляв, чужим грати в їхньому дворі не можна. Після цього випадку він вирішив теж охороняти свій двір. Павлик суворо сказав Тарасу:

– Іди з нашого двору, тут тобі грати не можна!

– Чому? – здивувався хлопчик. – Твій двір, мій двір, яка різниця? Я нічого поганого тут не зроблю.

– Такий порядок, – сердито насупившись, відповів Павлик.

Він подумав: «Зараз хлопець відповість зухвало і почнеться бійка. А битися він уміє, хоч малий на зріст і худорлявий, але постояти за себе може і Тараса прожене». Тарас же тримався спокійно і впевнено, вів себе не так, як очікував Павлик. Він знизив плечима, сказав:

– Дивний порядок.

Хлопчик повернувся і пішов у свій двір.

Павлик крикнув йому:

– А що ти скажеш, коли я в твій двір прийду гратися?

– Приходь, грайся. – доброзичливо відповів Тарас.

Павлик уперше без бійки відчув себе переможеним. Їхню розмову чули дівчата. Вони запитали:

– Тарасе, а нам можна погратися в твоєму дворі?

– Звичайно, можна, – відповів хлопчик.

Софійка і Настя поспішили за Тарасом. Розгублений Павлик залишився охороняти порожній двір.

Розірвана «валентика»

Антон старанно вирізав із червоного паперу велике серце, а потім намалював на ньому квіти. Радісно було у нього на душі. Він уявляв, як зрадіє Настя його дарунку. Адже завтра – день святого Валентина. Про це свято багато цікавого розповіла вчителька їхнього другого класу й про його символ – листівку-валентинку у формі сердечка. Запропонувала дітям у дома виготовити її своїми руками. Кожен подарує «валентинку» тому, хто йому подобається. Антону дуже подобалася Настя. Найкрасивіша дівчинка в класі, в школі, і, напевно, на цілому світі. Вона була невисока на

зріст, ніжна, з гарним волоссям і великими очима. Її хотілося охороняти, піклуватися про неї. Якби хтось образив Настю, то мав би справу з Антоном. Він щодня робить зарядку, піднімає гантелі. Але ніхто не ображав Настю.

З усіма вона дружила. Вранці, одягнувши білу сорочку, хлопчик поспішив у школу. У класі було шумно і весело. Діти дарували один одному сувеніри і «валентинки». Антон серед дівчаток відразу побачив Настю, яка була в синьому платті. Воно так пасувало до кольору її очей. Підійшов до неї, подарував листівку-сердечко і цукерки.

Дівчинка зраділа, весело посміхнулася. Сіла за парту, з'їла цукерки, покрутила в руках паперове серце. Антон бачив, як вона підійшла до Максима і подарувала хлопчикові його «валентинку».

Від образи Антон стиснув кулаки. Підбігши до них, відштовхнув Максима від Насті і пообіцяв при нагоді розібратися з ним. Вихопив із його рук листівку і розірвав навпіл. До них підійшла вчителька і запитала:

– Чому на підлозі валяється розірвана «валентинка»?

Всі мовчали.

Перший лід

Нарешті прийшла зима, яку діти так довго чекали. З морозом, снігом, хурделицею. Гарно стало в селі, куди Ганнуся, семирічна дівчинка, приїхала до бабусі на вихідні. Зранку прибїгла сусідка-подруга Світлана:

– Швидше збирайся. Річка замерзла, – повідомила вона.

Берегом, на якому росли похилі верби, дівчатка поспішили до річки. По кладці дійшли до середини річки. Стали вони дивитися на лід, який притягував до себе. «Ану спробую, чи твердий цей лід?» – вирішила Ганна. Однією ногою стала на лід, та послизнулася і провалилася в річку. Вода їй була по горло. Крикнула Ганна, Світлані:

– Рятуй!

– А як тебе рятувати? – запитала подруга.

– Зніми шарф і кинь один кінець мені, а за другий тягни – навчала Ганнуся.

– Та ні, так ти й мене в річку затагнеш, – відповіла Світлана і відійшла подалі від подруги.

«Ех! Треба саму себе рятувати», – вирішила Ганнуся. З переляку вона не зрозуміла, що... сидить у воді. Піднялася дівчинка на ноги, вода сягнула їй по пояс. «Як добре, що річка неглибока!» Пробиваючи тонкий лід, Ганна вийшла на берег. Аж тут прибігла Світлана.

– Ой, бідна ти, промокла, змерзла! – жаліла вона Ганну. – Я за тебе так хвилювалася.

Та Ганна не вірила в щирість її слів...

Пригода закінчилася добре: бабуса переодягнула дівчинку в сухе і відігріла її на гарячій печі. Ганнуся не захворіла, але з сусідською дівчинкою, скільки не приїздила до бабусі, більше не товаришувала.

Горіхова лихоманка

Вранці у третьому класі, поки не прийшла вчителька, було шумно, як у розтривоженому вулику. Іван повідомив новину:

– Біля магазину поставили пункт прийому горіхів. У моєму дворі росте великий горіх, я вчора заробив 30 гривень.

Сергій теж хвалився:

– В садку у моєї бабусі два горіхи, зароблю ще більше грошей.

Троє друзів – Володя, Макар і Кирило –

радилися, де їм назбирати горіхів.

– Нічого, що ні в кого з нас ці дерева у дворі не ростуть. Назбираємо горіхів біля будинків по вулиці та на подвір'ї школи, – сказав Володя.

– Завтра – субота, зранку і підемо збирати, – погодилися Кирило з Макаром.

Вранці наступного дня Макар, сказавши мамі, що поснідає пізніше, вибіг на вулицю. Друзі його вже чекали. На вулиці, де жили хлопці, горіхові дерева було видно здалеку. Хлопці поспішали, плануючи встигнути скрізь їх зібрати. Біля одного з будинків, почувши гавкіт собаки, на вулицю вийшов дідусь і сказав хлопцям:

– Якщо збираєте горіхи, щоб потім здати і купити цигарки, то краще йдіть звідси.

– Що ви, дідусю, ми не палимо, – запевнили його друзі.

Звернувши на сусідню вулицю, друзі побачили здалеку двох хлопців, які теж збирали горіхи. Придивившись, Кирило вигукнув:

– Та це ж наші однокласники – Іван і Сергій.

– Зараз вони нам не однокласники, а конкуренти, – зауважив Володя.

Підійшовши до них, він суворо запитав:

– Чому ви по вулицях збираєте горіхи, якщо можете збирати їх у себе біля хати?

– Свої горіхи ми вже поздавали. Збираємо на тих вулицях, де живемо, так ми з хлопцями домовилися, – пояснив Іван.

І ніби читаючи думки хлопців, Сергій повідомив:

– Сьогодні ми встигли і на шкільному подвір'ї позбирати, тож можете туди не йти.

Настрій у трьох друзів зіпсувався, та робити нічого, пішли вони до пункту прийому. Жінка, яка приймала горіхи, сказала:

– Щось ви втрьох мало принесли.

– Я знаю, де нам назбирати ще горіхів, – сказав Володя. – Коли ми чекали Макара, я бачив у дворі поручі із його будинком великий горіх і звернув увагу, що паркан там старенький, у деяких місцях є дірки.

– Знаю, це двір бабусі Ганни, – відповів Макар. – Вона тримає козу, а моя мама купує в неї молоко. Тільки красти чуже не годиться.

Та хлопці його не послухали. Підійшовши до будинку бабусі, Володя сказав:

– Залишайся, Макаре, чекати нас на вулиці, якщо хтось вийде з будинку – попередиш.

Макар стояв, як на голках, йому було неприємно і соромно.

Володя з Кирилом вибігли з двору задоволені. Знову хлопці поспішили до пункту прийому. По дорозі Кирило запропонував друзям:

– А давайте поїмо трохи горіхів. Я поснідати не встиг, хоча мама на сніданок приготувала вареники з картоплею.

Макар погодився:

– Згоден, я теж поснідати не встиг.

– Не про їжу треба думати, – сердито сказав Володя, – а про нашу справу. Горіхи їсти не будемо. Нам вони потрібні для того, щоб заробити гроші.

Розмовляючи, хлопці підійшли до пункту прийому. Цього разу вони одержали більше грошей. Друзі зайшли до продуктового магазину, де очі розбігалися від великого вибору смачних продуктів.

У магазині Володя погодився, що треба купити поїсти.

Як приємно витратити зароблені своєю працею кошти, тим більш на такі смачні продукти як чіпси, сухарики з беконом, велику пляшку «Пепсі-Коли». І ніхто не свариться, не говорить, що купили некорисні продукти.

Погода в цей день, на початку жовтня, була теплою, світило сонце. Друзі вирішили влаштувати піратський сніданок на березі річки. Серед дерев, у чарівному осінньому вбранні, було затишно. На стовбурі поваленого дерева вони, співаючи піратські пісні, з'їли те, що принесли. Потім хлопці кидали гілки в річку і дивилися, куди їх віднесе течія. Раптом, тишу перервав телефонний дзвінок. Макар підняв трубку і запевнив маму, що він і його друзі вже йдуть додому.

Коли Макар прийшов додому, батьки чекали його за обіднім столом.

– Чому, синку, так довго гуляв? – запитала мама.

– Мабуть, наш Макар гуляв там, де Макар телят пасе, – пожартував тато.

На столі стояли смачні страви: борщ із сметаною, гречана каша, котлети, компот, але Макару їсти не хотілося, все здавалося несмачним. Раптом у хлопчика сильно заболів живіт, і йому довелося лягти у ліжко. Мама викликала лікаря.

Лікар, дізнавшись, що він їв, почала дорікати:

– Як ви не розумієте, що дітям їсти чіпси, сухарики і пити «Пепсі-Колу» небезпечно для здоров'я.

Призначивши ліки, вона попередила:

– Якщо хлопчику не стане краще, обстежимо його в лікарні.

Як тільки медик пішла, прийшла бабуса Ганна. Вона почала бідкатися:

– Чула, що Макар захворів, принесла йому молока, яблук, горіхів. Сьогодні в дворі, жодного горіха не знайшла. Та я раніше назбирала чимало. З пункту прийому приїжджали до мене, пропонували продати їм горіхи, та я не погодилась. Я читала, що горіхи дуже корисні, тому – вирішила: краще сусідів пригощу, внукам вишлю.

– Дякую, – сказав Макар. – Буду їсти і одужувати.

Коли бабуса пішла додому, Макар сказав

татові:

– Треба бабусі паркан полагодити. А як прийде весна, у себе в дворі горіх посадити.

Кажан на ім'я «Граф Прегарний», або Як вампіри перемогли монстрів

Як дзвінкi швидкi струмочки збiгаються до річки, так вранці до воріт школи з будинків поспішали школярі.

Двоє друзів – учні третього класу Назар і Толя – йшли по вулиці до школи, обговорюючи шкільні новини.

– В цьому навчальному році дівчат нашого класу ніби підмінили, – сказав Толя.

– Так, – погодився Назар, – дивись: ідуть до школи Софія з Варєю. Софія називає себе Дракулаурою, вбрання у неї чорних і рожевих кольорів.

На рюкзак, на якому зображені героїні серіалу «Школа Монстрів», прикріпила іграшкового кажана з рожевою стрічкою на ім'я «Граф Прегарний». Її подруга Варя називає себе Клео де Ніл і, щоб бути на неї схожою, вплела в чорні коси стрічки коричневого і золотого кольору. Скрізь вона хоче бути лідером, як її героїня королівської крові. В класі їх чекають: Олена, яка називає себе Френкі Штейн, Юля, яка любить співати і уявляє себе співачкою Кетті Нуар, та інші героїні серіалу «Школа Монстрів».

– Дівчата на перерві у вільний час у групі продовженого дня роздивляються журнали «Школа Монстрів», грають ляльками з цієї серії, обговорюють наряди улюблених героїнь. Вчительку Надію Олександрівну вони називають «Сільфія Флаппер», бо вона гарна і модно одягається, вчительку співів – «Сирена», працівницю кухні – «Ланч-леді». Повторюють вони вислів: «Тільки знання врятують від прокляття».

– Вірніше було б сказати: «Знання врятовують від одиниці», – додав Толя.

– Добре, що хлопці хоч іноді й дивляться ці серіали, та не захоплюються ними, – сказав Назар.

– Якраз вчора на перерві дівчата це і обговорювали. Хочуть назвати тебе Клодом Вульфом. Говорять, що ти, Назар, на нього схожий – такий же практичний і прямолінійний,

захоплюєшся футболом і подобаєшся майже всім дівчатам. Мене ж, як твого друга, будуть називати Ромулусом.

– Думаю, що тепер цьому треба покласти край, – розсердився Назар. Є у мене одна ідея... Перевіримо, які вони монстри.

Після занять друзі пішли до покинутого будинку, де на горищі спіймали кажана. Потім вони поспішили додому до Назара. Пообідавши і попередивши маму, що будуть готуватись до шкільного маскараду, хлопці одяглись як герої серіалу «Школа Монстрів». Вони намастили волосся гелем, зробили ірокези. Кажану друзі причепили рожеву стрічку.

Смеркалось, як вони підійшли до входних дверей школи і стали чекати, коли вийдуть дівчата після занять у групі продовженого дня. Коли дівчата вийшли і побачили хлопців, вони здивовано завмерли. Назар сказав:

– Монстри, прийміть подарунок від вампірів.

Він простягнув Софії кажана, який вишкірив зуби і запищав. Дівчата з криком кинулись до класу. Хлопці, відкривши двері, крикнули:

– Куди ж ви, монстри? Вампіри збираються запросити вас на кладовище! У-у-у.

– Ура! Перемога вампірів над монстрами! – сміялись хлопці. Вони відпустили кажана і поспішили додому.

ОСА

– Шикуйтеся парами! – сказала вихователь групи продовженого дня учням третього класу перед екскурсією в парк.

До Христини підійшли Тимко і Роман. Дівчинка, хоч давно знала, що обом подобається, трохи розгубилась.

Подумала завагавшись:

«Кого вибрати? Тимко – перший учень в класі, не раз допомагав їй вирішувати приклади і задачі, а Рома – гарний, модно одягнений, захищав її».

Христина стала в пару з Ромою. По дорозі хлопчик розповідав веселі історії, смішив Христину. У весняному зеленому парку світило сонце, а в траві наче розсипались маленькі яскраві сонечка – кульбаби. Дівчата рвали квіти, плели віночки. Христина, нарвавши букетик квітів, піднесла його до обличчя. Тієї миті дівчина зойкнула – оса вжала її в ніс.

На другий день однокласники не впізнали красуню Христину. Ніс у дівчинки розпух, на ньому був приклеєний пластир, обличчя було негарне.

Коли учні йшли в їдальню, Роман став в пару з Надією. Вихователька запитала:

– Тобі що, Рома, Христина більше не подобається?

Хлопчик промовчав, опустивши голову, розглядав свої кросівки. Тоді Тимко підійшов до Христини, протягнув руку, сказав:

– А мені Христина, щоб не трапилось, подобається.

Школярі парами пішли на обід...

КАЗКИ

Сніговий собака

Був тихий зимовий вечір. З неба падав пухкий сніг. На подвір'ї хлопчики ліпили снігову бабу, і тільки Ярослав осторонь ліпив снігового собаку. Була у хлопчика мрія мати чотириноного друга, який би і його команди виконував, і допоміг у тяжку хвилину – був завжди поруч. Очі собаці хлопець зробив із вуглинок, язика зі шматочка морквинки. Гарний вийшов собака, всі діти прибігли подивитися. Ніхто і не

помітив, як до них підійшов Дід Мороз. Задивився він на снігового собаку.

–Хто ж це зробив такого гарного? – запитав дідусь.

– Я мрію про справжнього собаку, – сумно відповів Ярослав.

– На Новий Рік мрії здійснюються, – промовив Дід Мороз, торкнувся своєю палицею снігового собаки, і він ожив, забігав навколо Ярослава, закрутив хвостиком.

Хлопчик погладив снігового собаку він був дуже холодний. Тому назвав друга Сніжком. Кожного дня пес проводжав Ярослава до школи. У вихідні дні хлопець із собакою каталися на санчатах...

Одного разу двоє хлопчиків-розбишак, задивившись на сани Ярослава, вирішили їх відібрати. Хлопці штовхнули його, коли він спускався з гори, і забрали санчата.

– Сніжок, на допомогу! – крикнув Ярослав.

Мов стріла кинувся Сніжок на розбишак, загавкав. Хлопці розбіглися в різні боки, залишивши санчата.

Ярослав завжди піклувався про собаку. Він дуже хвилювався, що весною пригріє сонечко, і його Сніжок може розтанути. Тож вирішив Ярослав написати листа Діду Морозу з проханням допомоги. Через деякий час отримав відповідь: «Добрий день, Ярославе! Я знаю, як тобі допомогти. Високо в горах є джерело з живою

водою. Якщо Сніжок нап'ється її, то стане звичайним собакою. Але шлях до джерела охороняє зла чаклунка. Якщо вирушиш у подорож, то зустрінеш багато перешкод і випробувань».

– Перешкоди мене не зупинять! – вигукнув Ярослав. – Я обов'язково знайду живу воду.

Хлопчик став збиратися в гори. Зробив запас сухарів, сірників і одного ранку разом із Сніжком відправилися в гори. Дорога тяжка. Вершини гір високі, сніг глибокий, та недарма Ярослав займався спортом, загартовувався, тож швидко долав зі Сніжком перешкоди.

А в цей час зла чаклунка дивилася в чарівний казан. Побачила вона Ярослава зі Сніжком, розлютувалася, підняла сильний вітер. Каміння посипалося з гір. Ледь встигли хлопчик із собакою заскочити в тунель у горі. Там було дуже темно, літали кажани. Ярослав дістав свічку, запалив її, і побачили вони гори блискучих діамантів, золото. Кажани заговорили людським голосом:

– Набирайте собі золота і діамантів, повертайтеся додому. Назад ви дорогу знаєте, а вперед – ні, загинете без води, он як ті метелики біля висохлого струмочка.

Ярослав підбіг до метеликів, радісно вигукнув:

– Вони ще живі! – налив із фляги води. Напилися метелики, ожили, вдячно помахали

крильцями. Підлетіли вони до одного з багатьох тунелів і зупинилася біля входу.

– Вперед за ними, – сказав Ярослав.

– Поквапимось, щоб до настання весни Сніжок встиг напитися живої води. Не треба нам коштовностей – вірний друг дорожчий за багатство.

Поспішаючи за метеликами, вони вийшли на протилежний бік гори і побачили зелене поле, на якому росли гарні квіти, літало багато різнокольорових метеликів. Серед поля стояв палац, що нагадував квітку. Як квітка він повертався до сонця. Від променів там було світло і затишно. Хлопчик із Сніжком увійшли в палац, із якого лунала ніжна музика. В палаці радували око кольорові фонтани. На троні сиділа дивна дівчинка-метелик. Лице в неї було гарне, мала великі сині очі, хвилясте волосся, а тіло було, як у метелика. Звали королеву Павлинкою. Ярослав із Сніжком розповіли, як вони потрапили в гори і чому.

– Я теж розкажу вам свою історію, - почала королева. – Раніше я була дівчинкою і була у мене мрія – стати співачкою, але я народилася німою і не могла навіть слова промовити. Біля моєї хати росло багато квітів, із яких метелики збирали нектар. Вони і порадили мені піти в гори і знайти живу воду. Подолавши багато перешкод, я напилася живої води. Коли я, щаслива, стояла на

горі біля прірви, зійшло сонце. Переді мною відкрився безмежний світ. Я заспівала. У цей час підступна чаклунка підкралась і штовхнула мене в прірву. Це побачили тисячі метеликів, які прилетіли послухати мій спів. Вони підхопили мене, але втримати їм було важко. Раптом у мене вирости крила. Я стала дівчинкою-метеликом. Метелики обрали мене королевою. Королівство моє гарне, всі люблять мої пісні, але я знову хочу стати дівчинкою. Для цього мені потрібна жива вода, але відправитися за нею мені тепер бракує мужності.

– Ми із Сніжком принесемо тобі живої води!

– запевнив королеву Ярослав.

– А щоб ти швидше добрався до джерела, я тобі дам мапу і перстень, – сказала Павлинка. – Якщо буде потрібна моя допомога, то досить потерти перстень – і я з'явлюсь. Але знай: чаклунка дуже підступна і хитра. Воду вона охороняє, щоб мрії людей не здійснювалися і не було на землі радості, любові.

Узяв хлопчик мапу і перстень, подякував королеві. Відправилися вони зі Сніжком у дорогу. Поспішають, бо скоро настане весна. Втомилися, присіли відпочити, спрага замучила. Раптом з'явилися гноми. Заговорили вони до гостей:

– Вигляд у вас стомлений. Випийте нашого напою бадьорості.

Сніжок пити не захотів, не сподобалися йому гноми. Були вони сердиті. Ярослав же так захотів пити, що випив напій і враз заснув. Гномів послала чаклунка, пообіцяла їм, якщо вони напоять сонним зіллям Ярослава зі Сніжком, то дасть багато золота. Гноми зникли так само раптово, як і з'явилися. Сніжок став будити Ярослава, облизуючи його лице, штовхаючи в бік. Нічого не допомагало. Тоді він згадав про перстень, потер його лапкою - і враз з'явилася Павлінка в оточенні метеликів. Королева дала понюхати Ярославу якусь дивну квітку, від запаху якої він враз прокинувся. Зрадів хлопець, стурбовано подивився на Сніжка, в якого від сонця почав танути хвіст.

– Треба поспішати, – сказав Ярослав. – Нам зовсім небагато залишилося пройти до джерела.

– Я теж піду з вами! – сказала Павлінка.

У цей час чаклунка, дивлячись у казан із варивом, лютувала.

– Вони зовсім близько, залишилося пройти лісок, і вони будуть біля джерела, – вигукнула вона. – Розпалю я зараз вогнище! Загориться ліс! Розтане собака, Ярослав із королевою не зможуть дійти до джерела.

Та побачили полум'я метелики і замахали своїми крильцями. Піднявся вітер, який повіяв у бік чаклунки. Згоріла її хатинка, а сама вона втратила свою силу і зникла. Ярослав, Павлінка і Сніжок напилися живої води і стали щасливими.

Сніжок став звичайним собакою. Ярослав із Павлинкою, яка знову стала дівчинкою, покохали один одного. І тепер кожен, у кого є заповітні мрії, може піднятися в гори, напитися живої води і стати щасливим.

Кораловий палац

Пливла якось Морська Зірочка і побачила серед водоростей великий гарний кораловий палац. Двері його були відчинені. Запливла Зірочка всередину, в палаці було світло і затишно. Назустріч їй випливла Черепаха і промовила:

– Доброго дня, лагідна Зірочко! Що ти хочеш знайти в палаці?

– Доброго дня, мудра Черепахо! Я мрію знайти скарб, - відповіла Зірочка.

–Тут твоя мрія здійсниться. Ти отримаєш найцінніший скарб – знання, – промовила Черепаха.

Стала мудра Черепаха вчити Зірочку читати і писати. В той час пропливав біля палацу

Морський Коник і заплив всередину. Там він побачив учительку-Черепаху, яка промовила до нього:

– Доброго дня, хоробрий Коніку! Що ти хочеш знайти в палаці? Про що мрієш?

– Доброго дня, шановна Черепахо! – відповів Коник. – Я мрію бути сильним і здоровим.

–Твоя мрія тут здійсниться, – запевнила Черепаха. – В палаці ти отримаєш знання, будеш займатись спортом.

Почали Зірочка і Морський Коник займатись удвох. А тут пливла морем Рибка, побачила палац – замилювалася. Вирішила вона потрапити всередину. Зустріла її Черепаха, привіталася, запитала:

– Допитлива Рибко, що хочеш знайти в палаці?

– Доброго дня, добра Черепахо! У мене багато питань на які я хочу знайти відповіді, - відповіла Рибка.

– Ми допоможемо знайти відповіді на всі твої питання.

Стали вони вчитися втрьох. Заплив якимсь в палац Кальмар. Зустріла і його Черепаха, привіталася, поцікавилася:

– Що ти в палаці хочеш знайти, спритний Кальмаре?

– Доброго дня! – відповів Кальмар. – Хочу знайти місце, де весело, радісно і співають пісні.

– Залишайся тоді з нами.

Навчалися тепер вони вчотирьох. Пропливав поруч Краб. Заплив він всередину палацу, а назустріч йому випливла Черепаха. Привіталась вона з Крабом і запитала:

– Що хочеш знайти в палаці, працелюбний Крабе?

– Доброго дня, Черепахо! – відповів Краб. – Я мрію стати щасливим і знайти вірних друзів.

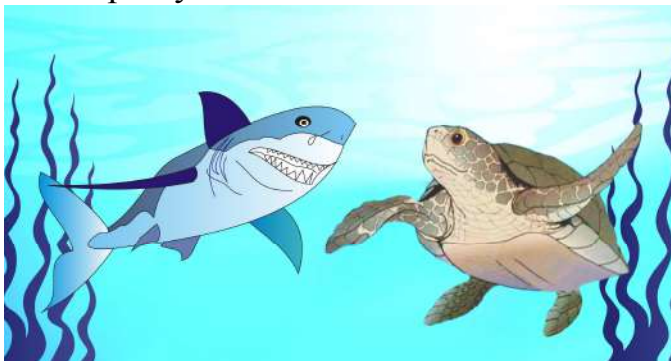
– Залишайся. Саме тут ти зустрінеш багато друзів і станеш щасливим, – запевнила його Черепаха.

Відтоді стало їх п'ятеро. Раптом пливе Акула. Побачила вона палац, почула веселі голоси і вирішила потрапити всередину. Злякались морські мешканці і закрили двері.

– Пустіть мене, я дружелюбна Акула, буду з вами я дружити, вас всіх гаряче любити.

Та не повірили їй морські мешканці, не відчинили. Розлютилась Акула, вигукнула:

– Розтрощу ваш палац!

Заговорила до неї мудра Черепаха:

– Давай, Акуло, позмагаємося. Зараз ми дамо тобі один кінець канату, а за другий візьмемося самі. Хто перетягне канат, тому і палац дістанеться.

Погодилась Акула. Та як не тягнула канат, перемогти друзів не змогла. Сердито клацнувши зубами, попливла зла Акула якнайдалі в море. Морські ж мешканці назвали палац школою – чудовим місцем, де отримують знання, де весело, радісно і багато друзів.

Там вони почували себе щасливими. Вони старанно вчилися, щоб зробити підводний світ кращим.

Дарунки святого Миколая

З ранньої весни і до пізньої осені затишний будинок на околиці міста тонує у квітах. Мешканці дому дівчинка Катя і її матуся дуже їх любили. Одного разу, гуляючи біля квітника, дівчинка почула голоси. Придивилася і побачила ельфів, маленьких хлопчиків і дівчаток із крильцями,

які живуть у квітах.

Вони були засмучені.

– Чому ви сумуєте? – запитала дівчинка.

– Скоро настане зима. Ми збираємося летіти в теплі краї. Та недавно з гарної жовтої хризантеми з'явився золотокудрий ельф. Дорога на Південь важка, взяти малюка з собою ми не можемо. Їмо ми нектар квітів, але квіти скоро відцвітуть, – розповіли ельфи.

– Не хвилюйтеся. Восени ми з матусею пересаджуємо хризантеми у вазони і переносимо їх на веранду. Там вони довго квітнуть, потім на Різдвяні свята розцвітає квіточка, а за нею фіалка та інші квіти. Так що їжу для малюка я знайду, – заспокоїла їх дівчинка.

Попрощались ельфи з малюком. Попередили дівчинку, щоб нікому не розповідала про нього.

Настала зима, та на веранді будинку цвіли хризантеми. Кожного дня Катруся поливала квіти, слухала пісні і казки ельфа. Дружба дівчинки з ельфом не подобалася великому персидському котові. Він звик бути єдиним улюбленцем сім'ї.

Одного разу до Каті прийшла її сусідка-подружка. Катя забула про попередження ельфів і показала їй малюка. Позаздрила їй подруга. Ідучи додому, вона сховала ельфа в своїй кишені. В будинку у неї не було квітів. Ельфа вона кинула в банку. Як же холодно було йому там, як хотілося їсти!

– І чому він не розповідає казок, не співає пісень? – дивувалася зла дівчинка.

А тим часом Катя шукала ельфа, сльози котилися з її очей. Не зміг промовчати кіт, побачивши її горе:

– Не плач, Катрусю. Я бачив, як малюка забрала твоя подруга. Швидше йдемо до неї.

Разом вони побігли до сусідки.

– Не брала я у вас ельфа, – стала запевняти їх подруга.

– Негайно віддай ельфа. А то покажу, які в мене гострі кігті, – зашипів кіт.

Злякалася злодійка, віддала ельфа. Катруся пригорнула малюка до серця, і він зігрівся, ожив. Щасливі вони прийшли додому. Та тут їх чекала

нова неприємність. Квітка жовтої хризантеми почала в'янути. Тільки на кілька днів залишилося нектару.

– Сьогодні день святого Миколая. Я мріяла, щоб він уночі приніс мені гарну сукню на Новорічне свято. А тепер я мрію, щоб розцвіла квітка, – прохала дівчинка.

Почув її прохання Миколай. Коли вранці Катя прокинулася, то побачила, що на різдвянику з'явилося багато гарних квітів. А на стільчику біля ліжка лежало гарне плаття. Одягнувши довге пишне плаття, яке їй дуже пасувало, Катя з котом і ельфом весело танцювали. А до сусідської дівчинки Миколай не зайшов. Він приносить подарунки тільки хорошим дітям.

Як Нехотійко став козаком

В одному селі разом із мамою жив-був собі хлопчик на ім'я Нехотійко. Звали його діти так, бо забули справжнє ім'я. Цей хлопчик був дуже ледачий. Що б не попросили його зробити, він відповідав одне лиш «не хочу».

А біля їхнього села, у темному лісі, жила володарка злих сил – Зінзібена. Одного разу її помічниця сорока прилетіла й розповіла про Нехотійка. Зраділа чаклунка, навіть пританцьовувати почала.

– Ось таких дітей я люблю. Вони не люблять працювати, не дбають про своє здоров'я, не

всміхаються. Такого хлопчика зачаклувати не важко, – вигукнул а Зінзібена.

Навіяла вона чаклунського туману з ліні та ненажерства на будинок Нехотійка, і хлопець став іще гіршим. Цілий день спить, спортом не займається, книжки не читає. Стала мати думати, як сина врятувати, і вирішила відрядити його до козаків.

Вони завжди людям допомагають. Тільки хіба ж зможе Нехотійко дійти до Запорізької Січі? Звернулася вона до синових друзів зі своєю бідою.

– Ми готуємося, коли виростемо, стати козаками. Вони не залишають друзів у біді, – відповіли хлопці.

Тож із прапором та піснею вирушили вони у похід. Важко Нехотійку встигати за товаришами, але й зізнатися, що втомився, соромно. Дійшли хлопці до темного лісу. Почула Зінзібена козацьку пісню, розлютилася. Тут же переплела стежки в лісі чагарниками, поламала міст через річку. Та не злякалися хлопці перешкод, почали сокирами собі шлях прокладати, і Нехотійко допомагає – гілля на узбіччя зносить, розуміє, що товаришам потрібна допомога. Старається.

А ось і річка. Тільки місток зламано. Закипіла робота – збудували хлопці новий міст. Та лиш ступили, він почав розгойдуватись так, що перейти було неможливо.

– Зробимо привал, – вирішили хлопці.

– Поміркуємо, що робити.

Тим часом усі зголодніли. Друзі почали ловити рибу, щоб наварити юшки. Упіймали величезного вусатого сома, а він заговорив до них людською мовою:

– Відпустіть мене, хлопці, я вам таємницю містка розповім.

Відпустили вони сома і почули таке:

– Зачаклувала цей місток зла Зінзібена. І перейти його зможе той, хто розповість про свої добрі справи.

Махнув хвостом сом, та й пірнув на дно.

Зараз же засумував Нехотійко:

– Не перейду я через міст, бо ніколи не робив добрих справ.

Та друзі згадали, як він стежки у лісі розчищав, допомагав місток будувати.

– Це ж зовсім маленькі добрі справи, – бідкався Нехотійко.

– Добрі справи потрібні, як великі, так і малі, – заспокоїли його хлопці.

Усі перейшли через зачарований місток. На іншому березі розпалили багаття, зварили куліш, назбирали ягід. Ніколи ще не смакували

Нехотійкові страви так, як у колі друзів! Приліг він після вечері та й заснув. Хлопці вже зібралися йти далі – треба дістатися до Дніпра. А Нехотійко прокинувся й просить:

– Ви йдіть, а я трішки полежу, потім наздожену вас.

Що ж, пішли хлопці вперед. А Зінзібена зраділа:

– Тепер він товаришів не наздожене. На одного козака буд менше і на одного ледаря більше.

І здійняла бурю. Гілля шумить, спалахує блискавка, переїщить дощ.

До Нехотійка підлетіла сорока і заскрекотала:

– Страшно одному в лісі, поспішай за мною в будинок чаклунки. У неї теплі перини, смачні страви. Будеш їй служити.

– Хіба ти не знаєш, – відповів, засміявшись, Нехотійко, – що козак не боїться ні бурі, ні грому. І служити ніякій чаклунці я не буду, бо для козака воля найкраща.

Як почула це Зінзібена, розсердилася:

– Мої чари у цьому лісі не діють!

Надулася від злості та й луснула. А Нехотійко наздогнав товаришів біля самого Дніпра: «Більше ніколи не відстану від гурту».

Сіли хлопці у човни-чайки і через пороги стрімкої річки прибули на острів Хортиця. Дивне

це місце! Повітря там цілюще, трави духмяні, вода джерельна, смачна.

Назустріч подорожнім вийшов отаман, привітався:

– Дійшли до мене чутки, що ви, як справжні козаки, не залишили товариша у біді, допомогли. А він під час походу змінився. Був неповоротким, ледачим, а здолавши всі перешкоди, переміг злу чаклунку, став сильним та мужнім.

А потім звернувся до Нехотійка:

– Щоб не діяли більше на тебе, хлопче, ніякі чари, візьми ось цю сорочку-оберіг і пригадай своє ім'я.

– Мене звати Микита. Я мрію разом із товаришами стати козаком.

Отаман відказав:

– Під час походу всі ви підросли, змужніли, залишайтеся з нами. Будете навчатись оберігати Батьківщину. З вас вийдуть справжні козаки!

Як коти скарб знайшли

Двоє котів – великий білий Пушок і маленький чорний, як вуглинка, Кузя були приятелями. Одного разу взимку, під Новий рік, зустрілися вони на майданчику біля багатоповерхового будинку.

Почали скаржитись один одному на життя, на те, що господарі заклопотані своїми справами, готуються до новорічних свят і зовсім не звертають на них уваги.

– Колись, у давнину, коти жили в лісі, були дикими. Самі добували собі їжу, спали на деревах. А скільки цікавих пригод з ними траплялося, – розповідав Пушок.

– Давай підемо в ліс, поринемо у світ пригод і відшукаємо скарб, – запропонував Кузя.

І відправилися коти в ліс, милуючись засніженими ялинками, відшукуючи шлях.

– А на що ти витратиш гроші, які ми знайдемо? – запитав друга Пушок.

– Мрію поїхати в подорож: хочу побачити безкрайнє море, половити в ньому риб, – відповів Кузя.

– А я на свої гроші побудую великий будинок, де кухарі будуть готувати смачні страви, – мрійливо розповідав Пушок.

– Тоді ти станеш гладким, неповоротким, як рудий кіт Мурчик із сусідньої вулиці, – відказав Кузя.

– Будинок я хочу збудувати для бездомних котів, там будуть про них піклуватися, – повідомив Пушок.

– Яке у тебе добре серце! – вигукнув Кузя.

Раптом коти почули плач... Вийшли вони на галявину і побачили білок, які гірко плакали.

– Чому ви сумуєте, білочки? – запитали коти.

– На наш ліс напали сірі злодії – миші. Цієї ночі вони збираються забрати з наших схованок горіхи, гриби. Тоді ми і наші діти загинемо, – розповіли білки.

– Не сумуйте, ми вам допоможемо, – заспокоїли їх друзі.

Засіли коти під кущем у засідку. Коли зійшов місяць, вони побачили, як на галявину прямує ціле військо гризунів.

– Мишей так багато, що самим нам не впоратися! – вигукнув Пушок. – Треба викликати на допомогу Мурчика!

Кузя дістав мобільний телефон (це були сучасні коти), зателефонував:

– Мурчику, поспішай у Густий ліс на велику галявину, нам необхідна твоя допомога!

– Не гаючи часу, сміливо вискочили коти назустріч мишам і почалася запекла бійка. З дерев за ними спостерігали білочки. Побачивши, як скрутно котам відбивати атаки мишей, білочки прийшли на допомогу. Стали вони кидати горішками по сірих злодіях. У цей час, провалюючись у глибокий сніг, на галявину вискочив Мурчик. Він вчасно прийшов на допомогу. Не витримали натиску миші, кинулися тікати з лісу.

Радості звірів не було меж. Білочки влаштували під ялинкою на галявині свято. Співали, танцювали, запрошували котів частіше приходити в ліс.

Коти зібралися йти додому, адже через кілька годин – Новий рік. Та раптом піднялася хуртовина.

– Як нам встигнути на Новий рік додому? – замислилися коти.

– Бачимо, бачимо санчата з Дідом Морозом і Снігуронькою, – закричали білочки з дерева.

На галявині санчата зупинилися. Лісовим звірям Дід Мороз роздав подарунки, а котам запропонував разом із ним поїхати додому. Ох і гарно їхати в санях по лісу навіть у хуртовину. Та коти чомусь були невеселі.

– А чому ви засумували? – лагідно запитала друзів Снігуронька.

– У ліс ми ходили по скарб, та не знайшли

його, – бідкався Кузя.

Розповіли коти Діду Морозу і Снігуроньці про свої пригоди.

– Та ви ж знайшли в лісі скарб – вірних друзів! – вигукнув Дід Мороз. І мрії на Новий рік збуваються.

Витягнув він із свого мішка путівку до моря, подарував її Кузі, Пушку дав гроші на будівництво притулку для котів, Мурчику – на придбання спортивних тренажерів, щоб той був спритнішим. Коти почували себе щасливими.

Казка-притча «Де знайти совість?»

Трьох бешкетників – Миколу, Влада і Галю (дітей років десяти) – добре знали в селі. Вони псували паркани біля будинків старих людей, обривали в чужих садках яблука, груші. Подобалось їм дратувати молодших за себе дітей, старих людей. .

Одного дня, нудьгуючи, зайшли вони на ігровий майданчик і почали ображати Антона, хлопчика років п'яти. Бабуся його в цей час сиділа на лавці і розмовляла з дідусем, якого називали чаклуном. Хулігани, сміючись, забрали у малюка іграшку, стали кидати її один одному. Антон зі сльозами на очах бігав між ними і просив віддати іграшкового ведмедика. Бабуся почала їх соромити:

– Чого це ви знущаетесь з дитини? Припиніть! Де ваша совість?

Хулігани відповіли зухвало:

– А навіщо вона нам?

– Без совісті людину і людиною назвати не можна! – сказала бабуса. Дідусь, який слухав їхню розмову, махнув чарівною паличкою і вигукнув:

– Зло потрібно зупинити, а негідників провчити. Летіть по світу чорними воронами і поки не знайдете совість – людьми не станете!

Тієї ж миті бешкетники перетворились на чорних воронів. Тільки дивні це були ворони: тіла в них були, як у ворон, а обличчя залишилися, як у дітей. Голосно каркаючи, полетіли вони по світу.

Довго вони літали, терпіли голод, холод. Якось їм трапилась зграя ворон, які ділили між собою здобич. Діти-ворони попрохали у них:

– Дайте нам трохи їжі, ми дуже зголодніли.

– Геть звідси, дивні ворони! Ми не звикли ділитися, – відповіли ті.

– Тут ні їжі ми не знайдемо, ні совісті, – з гіркотою міркували діти-ворони і полетіли світ за очі.

Пролітаючи одного разу над своєю школою,

їм захотілося побачити однокласників. Птахи-діти сіли на підвіконня відчиненого вікна, а вчителька в цей час саме розповідала про чесність, справедливість, відповідальність про те, як завжди треба чинити по совісті. Зрадів Микола, сказав друзям:

– Ми тепер все знаємо про совість, нарешті людьми станемо.

– Про совість ми і раніше багато чули і вдома і в школі, – сказала Галя.

– Та хіба ми колись по совісті чинили? – запитав Влад.

– Тож давайте з цього дня будемо жити по совісті! – вигукнула Галя.

Якось діти-ворони пролітали над лісом, побачили дим. Спустились вони на галявину, а там хтось не загасив вогнище. На щастя, недалеко протікав струмочок. Стали вони набирати в дзьоби воду, та гасити полум'я. Аж тут прибіг лісник, який побачив дим. І вони разом впоралися з бідою. Дякуючи за гасіння пожежі, лісник пригостив птахів ласощами. І побажав їм у всьому добра і щастя.

Наступного дня діти-ворони побачили, як хуліган ображає молодшого хлопчика. Сміливо кинулись йому на допомогу. Люди, які це бачили, сказали:

– У птахів більше совісті, ніж у хулігана. В ту ж мить діти-ворони стали людьми. І з того часу вони завжди чинили по совісті.

ВІРШІ

Славте рідну мову

Мова Шевченка, Франка, Українки –
Гарна і ніжна, як квіти калини.
Дніпро в ній широкий реве і гуркоче,
Журавлики в небо злітають охоче.
Струмить в рідній мові чистеньке джерельце,
Як матері нашої лагідне серце.
Любіть рідну мову, вивчайте, читайте,
На світ весь безмежний її прославляйте!

Кошенятко

Маленьке кошенятко,
Я так тебе люблю!
Веселому, пухнастому
Я молока наллю.
Зі мною граєш весело,
Зі мною любиш спать.
Ось тільки, жаль,
«Букварика»
Не хочеш ти читать.

Природа – наш дім

Щоб життя нам на планеті зберегти,
Від пожежі слід усіх застерегти.
Від вогню загине враз метелик чарівний,
Ліс зелений, ніжна квітка, звір лісний.
Ми не будем без дорослих вогнище палить.
Сірниками гратись, навкруги смітить.
Бо природа, то наш гарний, рідний дім,
Ми все зробимо, щоб лад був в домі тім.

Каленська Лариса Олександрівна

ДРУЖБІ НАВЧИВ КОРОП

*Збірник творів
для дошкільників та учнів початкової школи*

Редактор: Володимир Белінський
Художнє оформлення: Аліна Дереза,
Ольга Макаревич

Формат 60х84 1/16. Папір офсетний. Друк RISO.
Ум. друк. арк. 5
Зам. №0114. Тираж 100 прим.

Надруковано: ПП «Ексклюзив-Систем»
Свідоцтво держ. реєстру ДК № 4470 від 17.01.2013 р.

25006, м. Кропивницький, вул. Шевченка, 25
тел./факс 24-35-53